

Arviointi oppimisena

Tampere 6.4.2017

Päivi Nilivaara

inOline

Päivän kulku

- 9.00 Kahvia ja heräämistä
- 9.15 Teemaan virittävä työskentely
Puhetta ja pohdintaa arvioinnista, oppimaan oppimisesta ja metakognitiosta
- 11.30 Lounastauko
- 12.30 Toimintaa palautteen ympärillä
- 14.00 Kahvia ja virkistävää liikettä
Arvioinnin arviointia
- 15.30 Päivän arviointi ja rohkaisevat loppusanat
- 16.00 Kotia kohti

Synonyymivaihtarit

Jos et saisi käyttää sanaa **arviointi** ja joutuisit kuvailemaan opetussuunnitelman mukaista arviointia,, mitä sanoja käyttäisit?

1. Mieti ja kirjoita kuusi (6) sanaa paperillesi.
2. Kiertele salissa ja vaihda vastaantulevien kanssa sanoja perustellen, lisää omaan listaasi kuulemiasi sanoja.
3. Sano sama sana vain kerran.
4. Kun olet koonnut yhteensä kaksinkertaisen määrän alkuperäiseen verrattuna, palaa paikallasi.

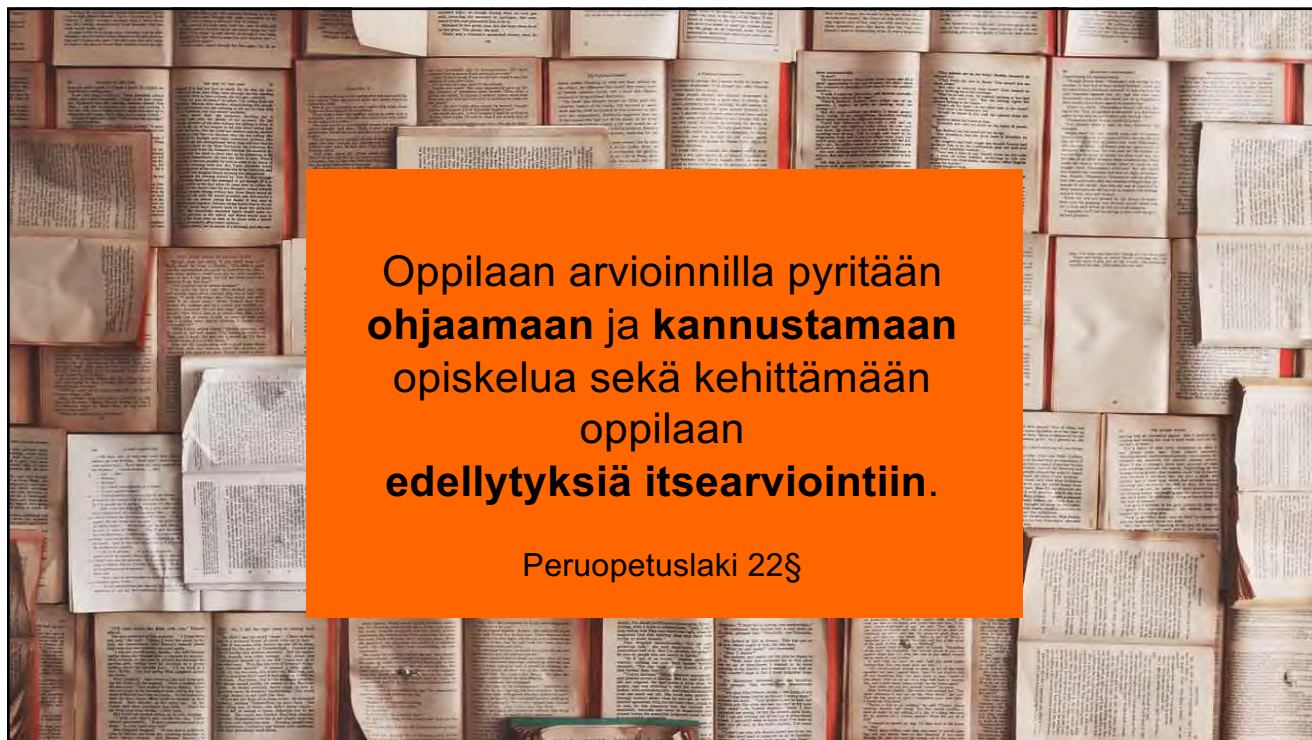
Päivän kuvaus

Koulutuspäivässä keskitytään oppimisen aikaiseen arviointiin, näin käsitellyssä ovat erityisesti formatiivinen arviointi, palaute sekä oppilaiden itsearviointi ja vertaisarviointi.

Monipuolisen arvioinnin kytkeytyminen opetuksen ja oppimisen prosessiin
 Hyvä arviointi ja palaute suuntaa tulevaan, ei menneeseen
 Kysymisen ja vuorovaikutuksen taito arvioinnin ytimessä
 Metakognitio ja oman oppimisen ymmärrys ja omistajuus
 Myönteisten uskomusten ja motivaation tukeminen arvioinnilla
 Itsearviointin ja vertaisarviointin kieli ja käsitteet
 Dynaaminen arviointikäytäntö oppimisen tukena

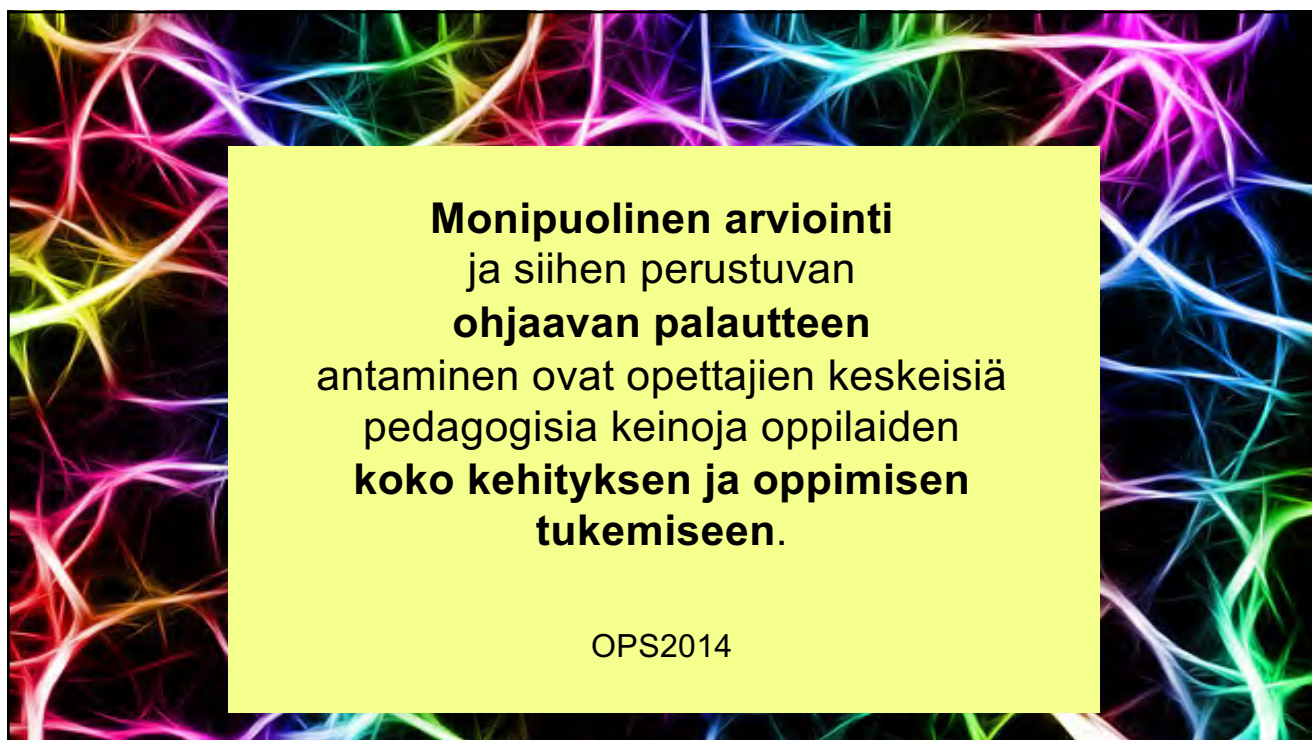
Perusopetuksen opetus- ja ohjaushenkilöstölle suunnattu workshop-tyyppinen koulutus sisältäen ajattelua aktiivisia luento-osuuksia ja toiminnallista työskentelyä.

Luento-osuuksissa teemaa lähestytään tutkimuksen ja käytännön esimerkkien näkökulmasta. Vertaistyo-skentelyssä syvennetään ymmärrystä ja ideoidaan menetelmiä arkeen mukaan

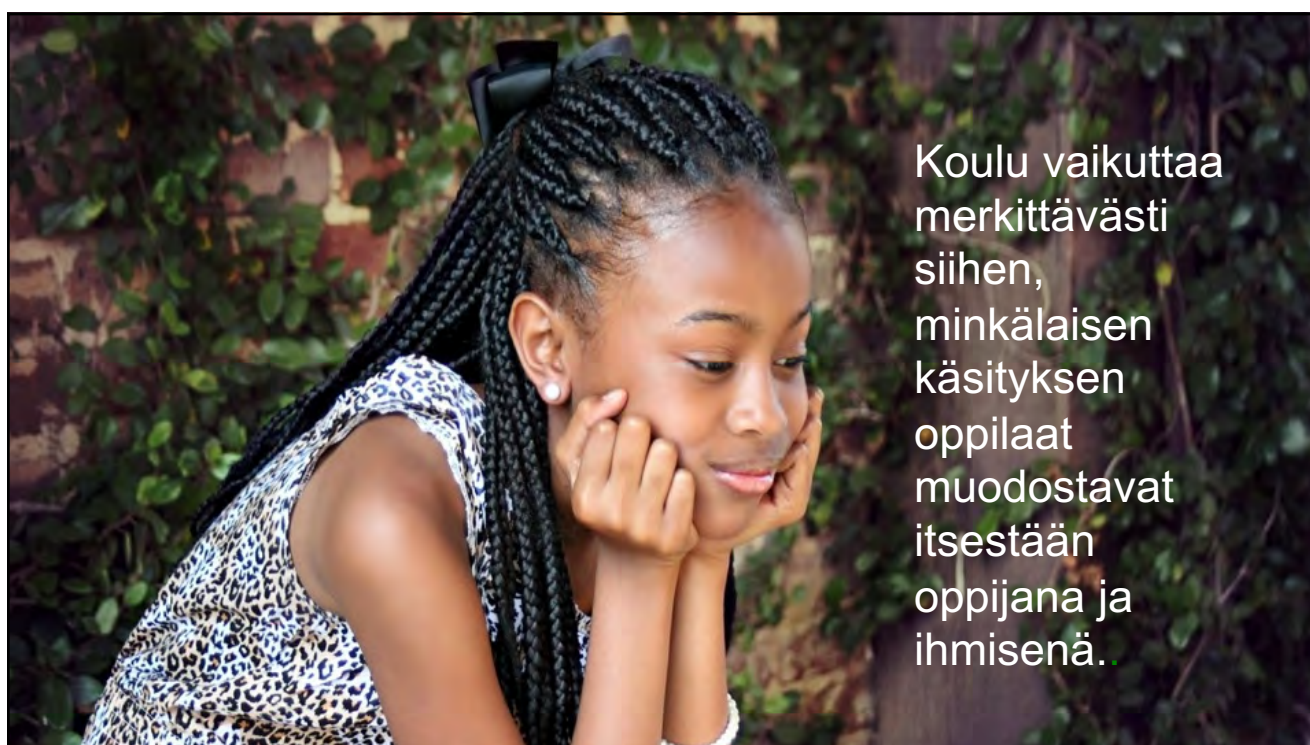
Oppilaan arvioinnilla pyritään
ohjaamaan ja kannustamaan
opiskelua sekä kehittämään
oppilaan
edellytyksiä itsearviointiin.

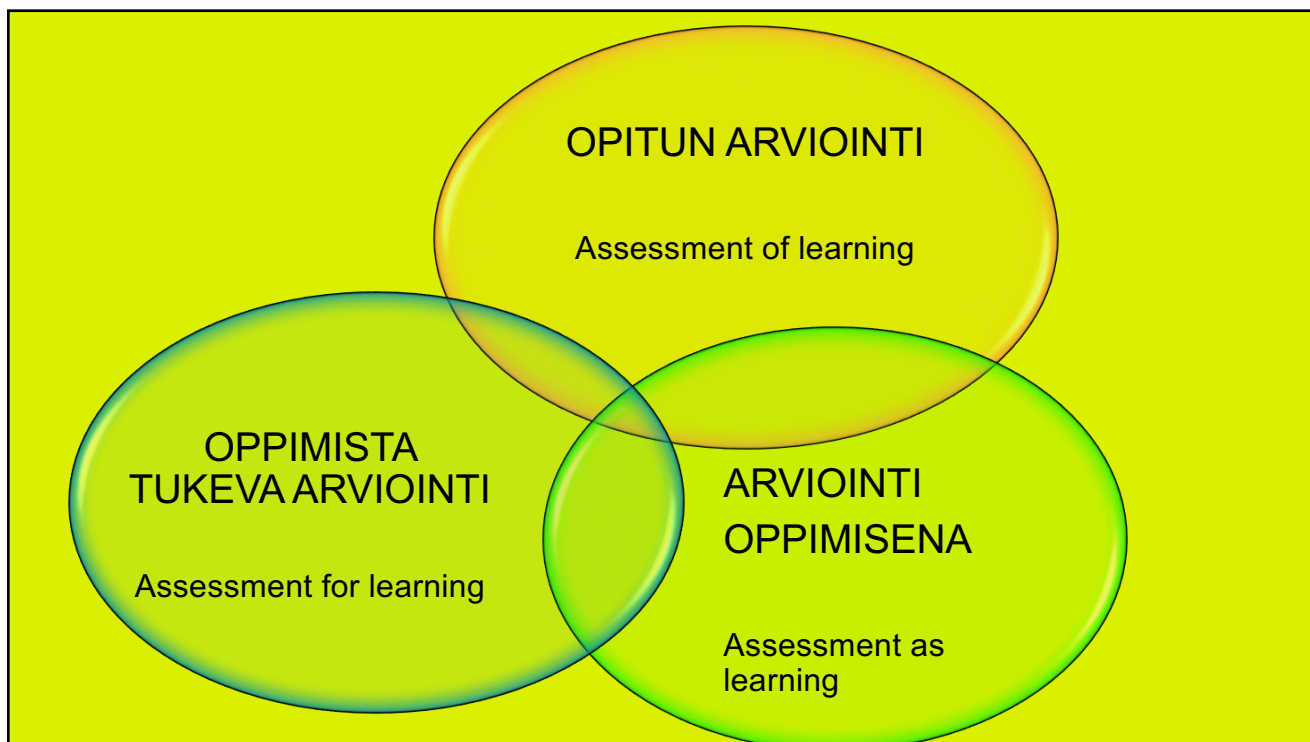
Peruopetuslaki 22§

Monipuolinen arviointi
ja siihen perustuvan
ohjaavan palautteen
antaminen ovat opettajien keskeisiä
pedagogisia keinoja oppilaiden
koko kehityksen ja oppimisen
tukemiseen.

OPS2014

Metakognitio

Metakognitio tarkoittaa oppijan tietoisuutta omasta tiedonkäsittelystään, älyllisestä toiminnastaan ja edelleen hänen taitoaan hyödyntää tätä tietoa, kun hän ohjaa omaa oppimistaan erilaisissa oppimistilanteissa.

Vähän tarkemmin

oppimisprosessissa oman opiskelun ja siihen kohdistuvien ajatusmallien ja tunteiden välisen suhteen tutkimista, oppimisstrategioiden tietoista tarkastelua ja valintaa, oppimistyylien tiedostamista, ymmärtämisen tarkkailua, tavoitteiden asettamista ja niiden saavuttamisen arvioimista, oppimisen arvioimista ja havaitsemista, tarkkaavaisuutta, oppimisen ja muistamisen strategioita ja niiden tiedostamista.

Peltomäki, 1996

Metakognitiivinen tieto

Persoonatieto

Tietoa itsestä ja toisista tiedonkäsittelijänä ja persoonallisista ominaisuuksista, jotka vaikuttavat oppimiseen

Tehtävätieto

Tietoa erilaisten tehtävien ja tehtävätyyppien vaikutuksesta oppimiseen ja suoriutumiseen tehtävistä

Strategiatieto

Tietoa erilaisista mahdollisista strategioista ja niiden vaikutuksista oppimisen

Flavell,

Metakognitiivinen taito

Suunnittelutaito

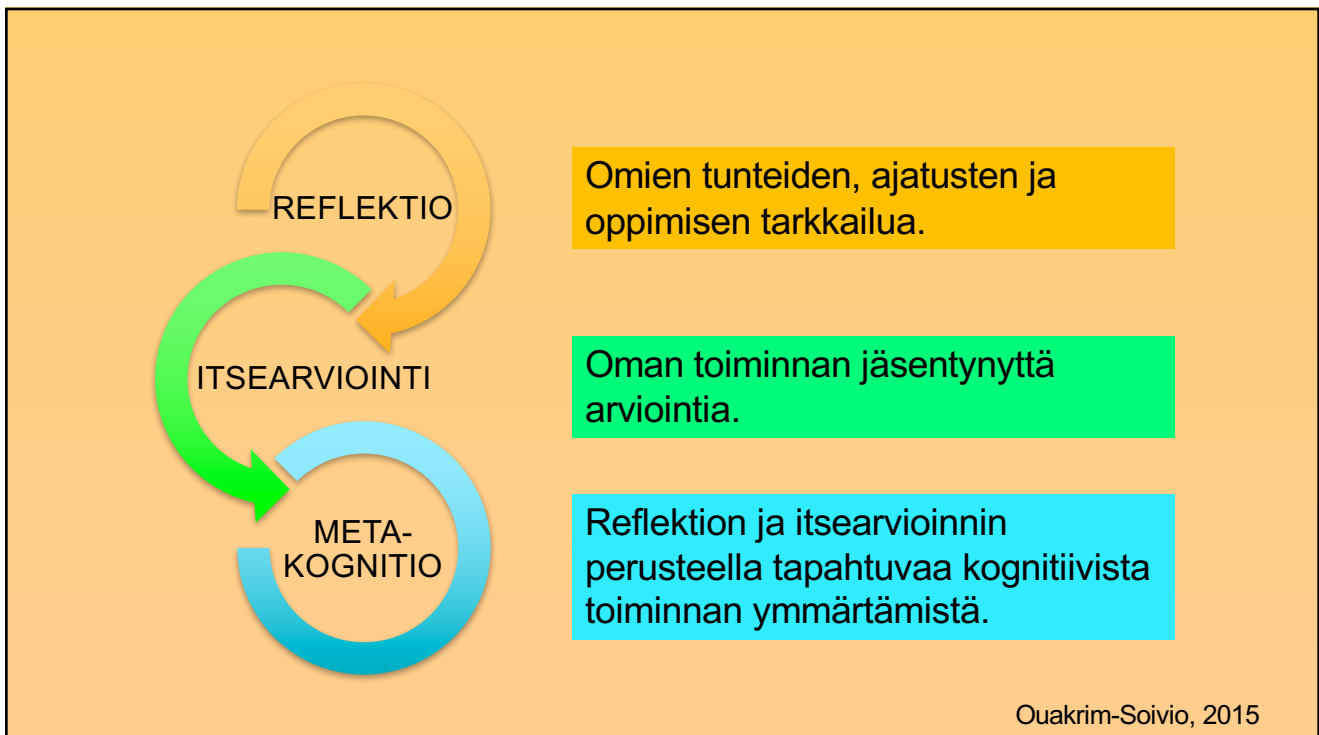
- Tavoitteiden ja vaatimusten määrittely
- Toimintatapojen valinta suhteessa resursseihin ja tehtävää
- Osatavoitteiden suunnittelu
- Tuloksellisuuden ennustaminen

Ohjaustaito

- Toiminnan aikainen valvonta
- Valittujen toimintatapojen arviointi
- Toimintatapojen vaihtamisen arviointi

Arviointitaito

- Tarkistaminen
- Suorituksen lopettamishetken arviointi ja päättäminen
- Tehtävään palaamisen tarpeen arviointi

Metakognitiota ohjaavia kysymyksiä

- Mikä on ongelma?
- Mitä tiedät tästä jo?
- Mitä tarkoittaa?
- Mitä tietoja tarvitset?
- Mihin perustuu?
- Miten ajattelet toimia?
- Millaisen suunnitelman teet?
- Aivan oikein, mutta mistä sinä tiesit?
- Miten sait asian selville?
- Mitä muita tapoja voisi olla?
- Mitä siitä seuraa?
- Mistä johtuu?
- Milloin muulloin sinun tarvitsee?
- Mitä teit äsken?
- Miten pääsit tähän?
- Mitä arvelet tapahtuneen, jos olisit tehnyt toisin?
- Mitä sinun pitää tehdä seuraavaksi?
- Mitä teet ensin?
- Mitä teet seuraavaksi?
- Miten valvot työskentelyäsi?
- Mitä jälkitöitä pitää tehdä?
- Mistä tiedät, oletko onnistunut työssäsi?
- Miltä tuntui tehdä tämä työ?
- Mitä uutta opit?
- Mikä oli erilaista eiliseen verrattuna?

Oppimaan oppiminen on

yksilön valmiutta ottaa vastaan uusia oppimishaasteita ja sitoutua niiden vaatimaan työhön.

Kts. Koulutuksen arviointikeskuksen julkaisut

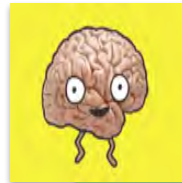

Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Kasvun asenne

- uskovat kyvykkyyden olevan muovautuvaa ja kehittyvän harjoituksen avulla
- haastavat itseään mieluusti
- ovat sinnikkäitä
- haluavat oppia virheistään
- uskovat ponnistelun edesauttavan oppimista ja kehitystä
- muokkaavat toimintaansa ohjaavan palautteen suuntaisesti
- kokevat toisten menestyksen innostavana ja hyödyllisenä myös itselleen
- tavoite oppimistilanteissa on oppia ja kehittyä
- kasvavat täyteen mittaansa ja edistyvät hyvin

Pysyvyyden asenne

- uskovat kyvykkyyden olevan pysyvää ja annettu ominaisuus
- välttelevät haasteita
- luovuttavat helposti
- välttelevät virheitä ja lannistuvat niistä
- näkevät ponnistelun hyödyttämättömänä, koska kyvykkyys on annettu ominaisuus
- eivät hyödy ohjaavasta palautteesta, koska kokevat sen loukkaavana
- pelkäävät helposti toisten onnistumisia, koska kokevat ne uhkana
- tavoite oppimistilanteissa "näyttää fiksulta"
- alisuoriutuvat usein eivätkä saavuta potentiaaliaan

Dweck, 2006 ja Ricci, 2013

Mikä edistää oppimista eniten?

- Resurssit
- Opiskeluun käytetty aika
- Strukturoitu opettajajohtoinen työskentely
- Palautteen anto
- Tvt opetusvälineenä
- Kotitausta
- Luokalle jättäminen
- Luokkakoko
- Tutkiva oppiminen

Opetusmenetelmien ja -järjestelyjen vaikutus oppimistuloksiin (John Hattie 2005)

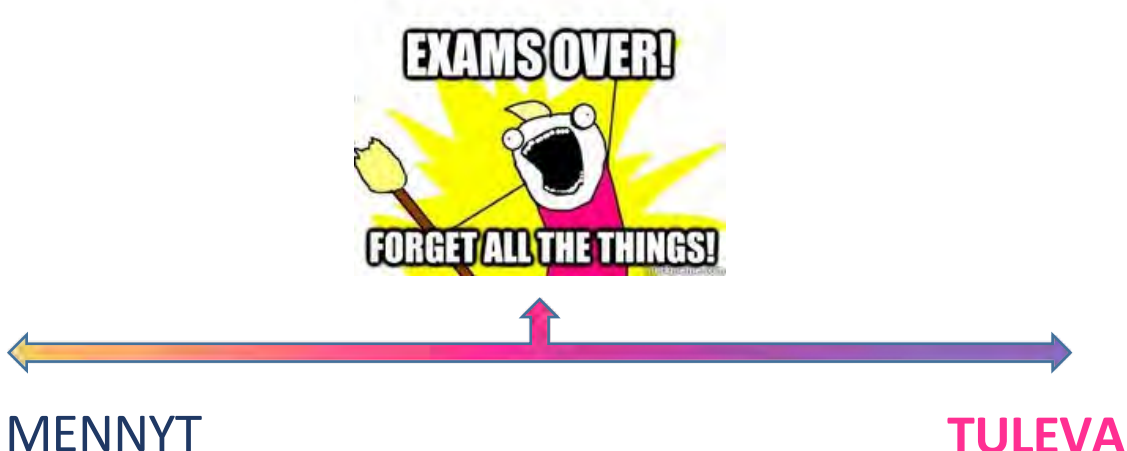
	Interventio- tai opetusmenetelmä	Efekti koko
1	Palautteen anto	0,81
2	Strukturoitu opettajajohtoinen opetus (direct instruction)	0,81
3	Aiempi osaaminen	0,80
4	Häiriötä aiheuttavien oppilaiden puuttuminen luokasta	0,79
5	Opetuksen laatu	0,67
6	Foneettinen tietoisuus (vrt. kohta 43)	0,66
7	Aikainen puuttuminen oppimisen ongelmiin	0,64
8	Vertaisarviointi	0,63
9	Oppimistavoitteiden haastavuus	0,59
10	Itsearviointin käyttö	0,56
11	Tavoitteellinen oppiminen (mastery learning)	0,55
12	Interaktiivinen videoiden käyttö	0,54
13	Luokkatovereiden vaikutus (peer influence)	0,50
14	Kaksikielinen opetus (toisen kielen puhujille)	0,49
15	Oppimistaidot	0,49

Käännös S.Kupiainen

	Interventio- tai opetusmenetelmä	Efekti koko
16	Sosio-ekonominen tausta	0,48
17	Opettajan jatkuva ammatillinen kehitys	0,48
18	Tutorointi	0,47
19	Kognitiivisesti strukturoitu oppiminen (advanced organizers)	0,46
20	Hypermedian käyttö opetuksessa	0,46
21	Vanhempien tuki ja kiinnostus (Parent involvement)	0,43
22	Kotitausta (Home environment)	0,42
23	Minäkuva (Self-concept)	0,40
24	Yksilöity opetus	0,39
25	Opiskeluun käytetty aika (Time-on-task)	0,37
26	Kofityöt	0,35
27	Tietokoneavusteinen opetus	0,32
28	Nopeutettu eteneminen opinnoissa (Acceleration)	0,32
29	Testaamisen tiheys	0,32
30	Laskimien käyttö	0,20

	Interventio- tai opetusmenetelmä	Efekti koko
31	Kognitiiviset strategiat (Learning hierarchies)	0,19
32	Monikulttuuriset opetusryhmät (Desegregation)	0,19
33	Heterogeeniset opetusryhmät (Mainstreaming)	0,19
34	Resurssit (Finances)	0,18
35	Käyttäytymisen sääntely (Behavior objectives)	0,18
36	Opettajan esittämien kysymysten laatu	0,17
37	Ohjelmoitu (ATK) opetus (Programmed instruction)	0,14
38	Osaamistason mukainen ryhmittely (Ability grouping)	0,14
39	Opettajien odotukset osaamisen suhteen	0,14
40	Luokkakoko	0,13
41	Ravinto	0,12
42	Ongelmaperustainen oppiminen	0,06
43	Sanalukuohjelmat (Whole language programs)	0,06
44	Avoimet vs. perinteiset luokkahuoneet	0,04
45	Kesäloma	-0,07
46	Luokalle jättäminen	-0,20

EXAMS OVER!
FORGET ALL THE THINGS!

MENNYT TULEVA

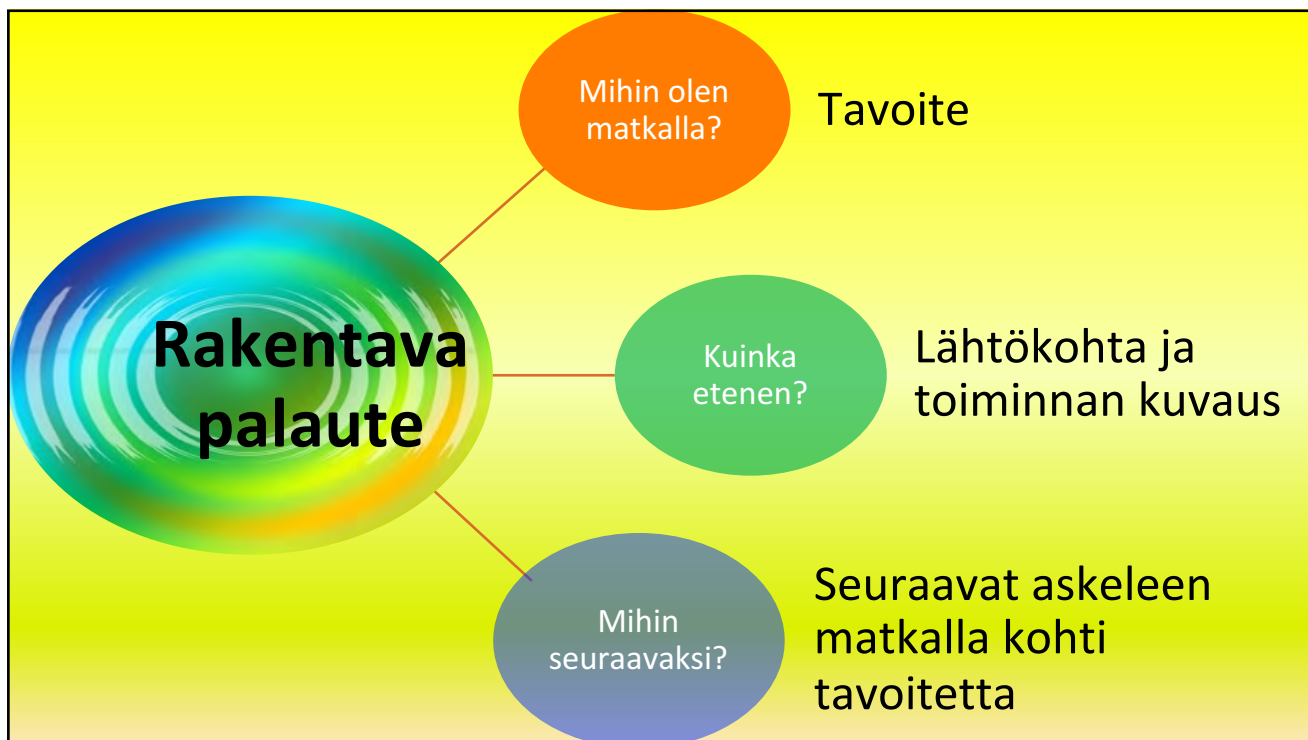
Milloin on arvioinnin aika?

Oppimista tukeva palaute auttaa oppijoita ymmärtämään

- ✓ Mitä heidän on tarkoitus oppia?
- ✓ Mitä he ovat jo oppineet?
- ✓ Miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan?

OPS 2014

Hyvästä **palautteesta** oppija ymmärtää...

- mitä tavoiteltiin
- mihin asioihin opettaja on kiinnittänyt huomiota
- miltä kriteerejä on käytetty, millä perusteella opettaja antaa palautteen
- miten itse on edennyt suhteessa tavoitteisiin
- mitä itse voisi tehdä edistyäkseen ja saavuttaakseen tavoitteet

Halinen et al., 2016

Opettajan hyvät arviointikysymykset

- miten oppija muistaa keskeiset asiat ja käyttää asiaa kuvaavia käsitteitä
- miten oppija osaa kuvata asiaa tai kertoa siitä
- miten oppija löytää/hahmottaa opiskeltavan asian pääkohdat
- miten oppija esittää oman arvionsa asiasta
- miten oppija yhdistelee oppimiaan asioita tai muokkaa niitä uudenlaiseksi kokonaisuudeksi
- miten oppija kuvaa päättelyään
- miten oppija käyttää tietojaan uusissa yhteyksissä ja ongelmanratkaisussa
- miten oppija perustelee ajatteluaan ja sen tuloksia
- miten selkeästi oppija osaa kertoa tai selittää johtopäätöksensä

Halinen et al., 2016

Hyvän formatiivisen arvioinnin avainstrategiat

- selkeät ja jaetut oppimistavoitteet ja niihin liittyvät arvioinnin kriteerit
- oppimiseen kohdentuvien keskusteluiden luominen ja keskusteluiden ohjaaminen sekä toimenpiteet, jotka lisäävät oppilaiden ymmärrystä tehtävistä
- eteenpäin vievä palaute
- oppimisen ja oppilaiden keskinäisen vuorovaikutuksen aktivointi
- oppilaiden oppimisen omistajuuden aktivointi

Black ja Wiliam, 2009

Oppimista edistävä palaute

Fokus tavoitteissa

Tulevaisuusorientaatio

Ymmärrettävyys

Oikea-aikaisuus

Rehellisyys

Kohdistuu toimintaan, ei arvota

Jatkuvaa

Osoittaa edistymistä ja ponnistelun merkitystä

Wiggins, 2010 pohjalta PN

Arviointivuorovaikutus

Arviointi on osa oppimista ja luonteva osa oppimistilanteita

Keskustelua, pohdintaa, juttelua mm. siitä,
 mitä tavoittelen?
 miten toimin?
 miten sujui ?
 mitä opin?
 miten työskentelen?
 innostuinko?
 mitä tavoittelen jatkossa?
 miten kannattaisi toimia ensi kerralla?

Palautteen tasoja

Persoonataso

- Millainen oppilas on?
- Mitkä ovat oppilaan kyvyt?

Itsesäätelyn taso

- Miten oppilas ohjaa, säätelee ja muokkaa toimintaansa saavuttaakseen tavoitteensa?
- Itsearviointia

Prosessin taso

- Mitä hyötyä tehtävästä on, miten liittyy muuhun
- Oppimisprosessin reflektio ja virheiden analyysi

Tehtävän taso

- Kuinka oppilas on menestynyt tehtävässä?
- Miten suoriutuu?

Hattie & Timperley, 2007,
ks. Halinen et al., 2016

10 asiaa, jotka opettajan pitäisi sanoa oppilaille päivittäin

Ritchhart, 2015

Huomenta ja näkemiin!

Mikä saa sinut sanomaan noin?

Tällaista ajattelua tarvitsemme

Vau!

Olemme pyrkimässä....

Kerro, mitä olet tekemässä

Olen huomannut...

Anteeksi

Me

Vedetäänpä yhteen tämä juttu

Jotta voi arvioida itseään,
täytyy tietää, mihin on pyrkimässä.

Itsearvioinnista

Tilaa oppimisen ja opintojen **edistymisen**
pohdintaan yksilönä ja ryhmänä

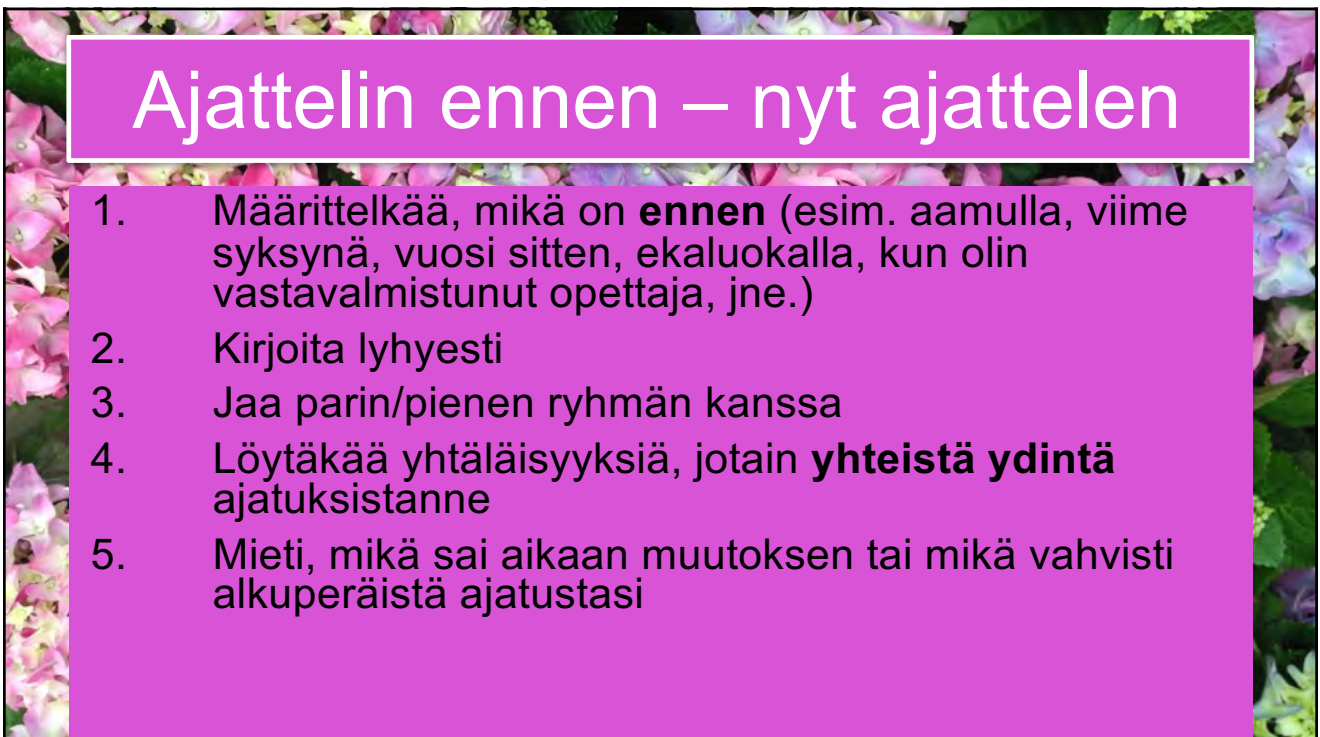
Oman oppimisen ja edistymisen ja
niihin **vaikuttavien tekijöiden havainnointia**

Omien ja muiden erilaisten oppimisen tapojen,
vahvuuksien ja onnistumisten tunnistaminen

Itseohjautuvuuden tukeminen

-> **miten voin itse vaikuttaa oppimiseeni**

Oppilaiden itsearviointilomakkeita

Oppilaan mahdollisuus arvioida asiaa

Pitää
vielä
harjoitella

Osaan
jotenkuten

Osaan
hyvin

Osaan
erinomai-
sesti

Matematiikka: Osaan päätellä

Ympäristö- ja luonnontieto: Osaan opiskeltavat asiat

Kuvataide: Hallitsen kuvallisia ilmaisutapoja

Uskonto/ET: Ymmärrän sopimuksen ja lupauksen merkityksen

Liikunta: Liikun monipuolisesti

Musiikki: Keksin omia musiikkijuttuja

3. Henkilökohtaisten ominaisuuksien, persoonallisuuden ja temperamentin sisältyminen arvioitavaan asiaan

Arvioin työskentelyäni

Harvoin Yleensä Ehdottomasti

- Olen ennakkoluuloton
- Olen siisti ja huolehdin läksyistäni

Arvioin osaamistani äidinkielessä ja kirjallisuudessa

-	Pitää vielä harjoitella	Osaan jotenkuten	Osaan hyvin	Osaan erinomaisesti
---	-------------------------------	---------------------	----------------	------------------------

Olen reipas ja esiinnyn mielelläni

4. Arvioitavan asian suhde arviointiasteikkoon

Pitää vielä harjoitella	Osaan joten- kuten	Osaan hyvin	Osaan erinomaisesti
-------------------------------	--------------------------	----------------	------------------------

Äidinkieli ja kirjallisuus: Kirjoituksessa en tee virheitä

Uskonto/ET: Ymmärrän ystävyyden merkityksen
Pohdin oikeaa ja väärää

Käsityö: Saan paljon ideoita

Musiikki: Pidän musiikin kuuntelusta

Itsearviointi arviointikeskustelun pohjaksi

LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN ARVIOINTI

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L1 Oppilaan itsearviointi (heikko... hyvä) (1-6)

L1 Opettajan arviointi (heikko... hyvä) (1-6)

Tämä alue on sinulle...

Palautetta oppilaalle

4. Pysyvyyden asenteen vahvistaminen

PK_KS/KU Käsityön ja kuvataiteen lauseita

03 Olet uskomattoman hyvä pilakuvien ja sarjakuvien piirtäjä!

PK_EN/RU Kielten lauseet

12 Olet oikea verbitaivutuksen mestari!

Arvioitavan asian suhde tavoitteisiin

Arvioin työskentelyäni:

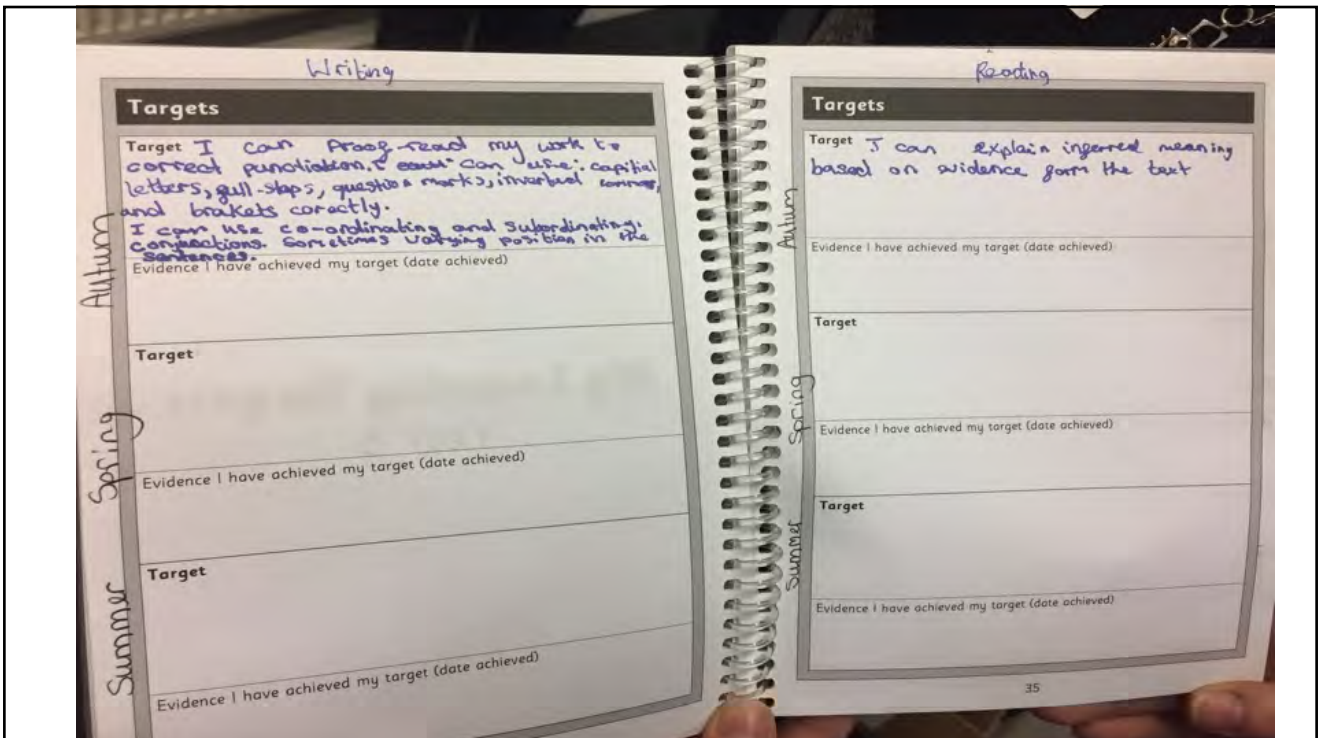
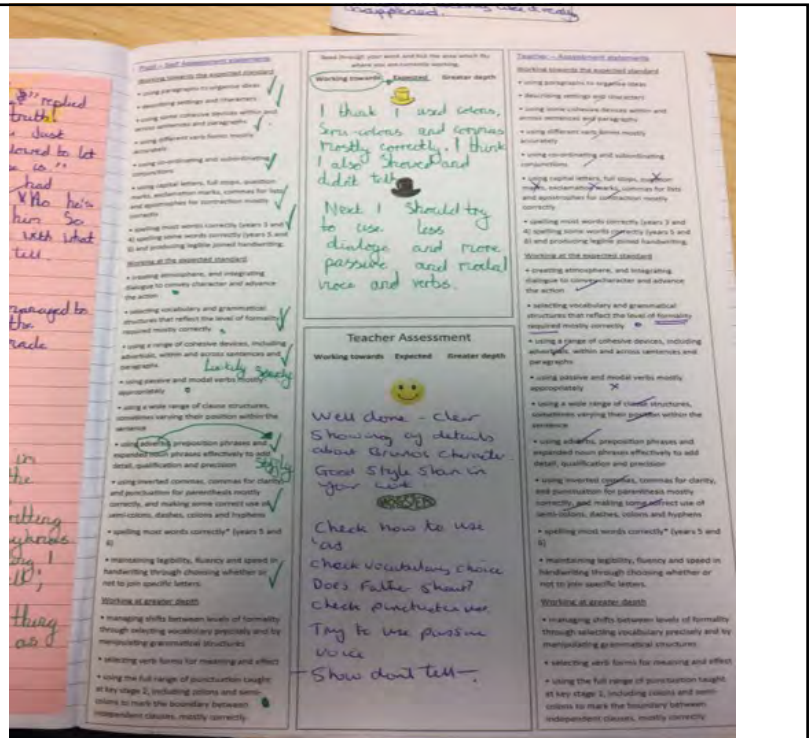
Harvoin Yleensä Ehdottomasti

- Minulla on hyviä ideoita
- Osaan ratkaista ongelmia

2. Oppilaan mahdollisuus arvioida asiaa

- Osaan ryhmätyön
- Osaan itsenäisen työskentelyn

Projektityön arviointi

Lööpit

1. Minkä otsikon antaisit, jos sinun pitäisi kirjoittaa juttu tämän päivän (tai prosessin) oppimisestasi?
2. Kirjoita otsikkosi paperiliuskalle
3. Jaa parin kanssa otsikkosi ja vaihtakaa lappuja
4. Esittäkää saamanne uudet otsikot muutamalle muulle ja vaihtakaa taas otsikoita jne.

RISTINOLLA!

Aseta itsellesi arvioinnin kehittämisen **tavoitteet** ja **pvm**, johon mennessä pyrit saavuttamaan ne.

Kirjaa tavoitteisiin johtavat konkreettiset **teot**.

Luostarinen, 2016

RISTINOLLA

Ennen työskentelyn aloitusta oma tavoitetaso / pyrkimys merkitään **ympyrällä**.
Työskentelyn päätteeksi arvioidaan **rastilla**, mille tasolle päästiin.

TAVOITTEET	1	2	3	4	5
Tavoite 1: Teot:		X	○		
Tavoite 2 Teot:			X	○	
Tavoite 3: Teot:			○	X	
Tavoite 4: Teot:		X		○	

Luostarinen, 2016

VÄRIKOODAUS

	Aino	Abdul	Leo	Maria	Oliver	Niko	Helmi	Nea
Tavoite 1	■	■	■	■	■	■	■	■
Tavoite 2	■	■	■	■	■	■	■	■
Tavoite 3	■	■	■	■	■	■	■	■
Tavoite 4	■	■	■	■	■	■	■	■
Tavoite 5	■	■	■	■	■	■	■	■

■	Osaan ja pystyn auttamaan muita.
■	Osaan itsenäisesti, mutta tarvitsen vielä harjoitusta.
■	Tarvitsen opetusta ja ohjausta.

Luostarinen, 2016

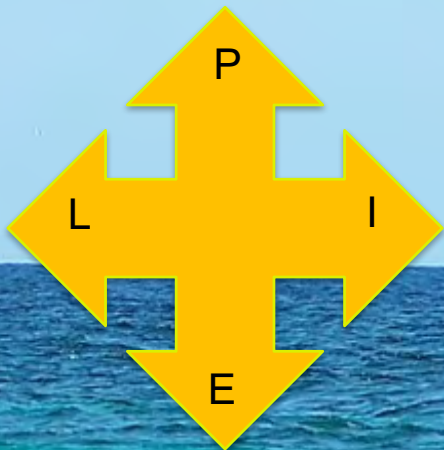
Edward De Bonon kuusi ajatteluhattua

Matleena Laakso
www.matleenalaakso.fi
www.slideshare.net/MatleenaLaakso

<https://www.slideshare.net/MatleenaLaakso/kuusi-ajatteluhattua-helmi-13-ss>

Suuntimia

Pitää vielä miettiä..

Lisätietoa tarvitaan

Innostavia juttuja

Eteenpäin askeleita...

Dynaaminen arviointi on väline kognitiivisten taitojen arviointiin

- miten tämä henkilö oppii/suoriutuu parhaiten
- millaisesta tuesta ja ohjauksesta hän hyötyy
- miten oppimisympäristöä ja materiaalia voi muokata niin, että hän hyötyy eniten

Koe dynaamiseen tapaan

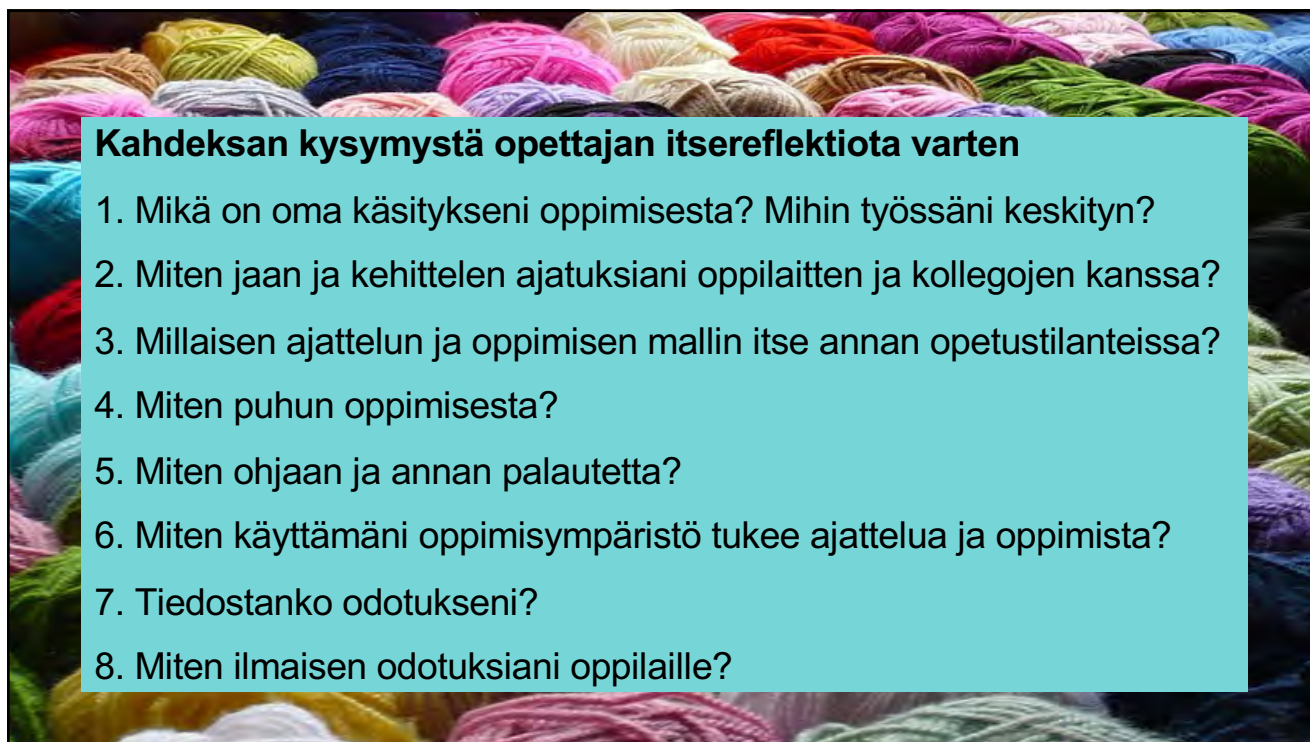
1. Oppilas/oppilaat tekee opintojaksoon kuuluvan kokeen **itsenäisesti**.
2. Opettaja käy oppilaan kanssa kokeen läpi niin että **havaitaan kohdat, joissa oppilas on onnistunut, joita vielä pitäisi harjoitella ja jotka tuntuvat ehkä ylivoimaisilta**. Korostetaan sitä, että **virheistä on mahdollisuusoppia** eivätkä ne ole haitallisia tässä tapauksessa.
3. **Etsitään haastaviin kohtiin vielä yhdessä ratkaisuja**. Oppilasta ohjataan opiskelemaan tarvittavia asioita vielä uudelleen ja autetaan tarpeen mukaan esimerkiksi kielen ja käsitteiden, strategioiden ja kokonaisuuksien hahmottamisessa.
4. Oppilas tekee samantapaisen kokeen, ehkä rinnakkaisversion, **uudelleen itsenäisesti**.
5. Opettaja ja oppilas vertaavat yhdessä saavutettua tulosta aiempaan ja pohtivat, **millaista kehitystä on tapahtunut ja mistä se on johtunut**. **Huomiota kiinnitetään erityisesti edistysaskeleisiin**.

Mihin lapsi tänään pystyy aikuisen kanssa,
siihen hän kykenee huomenna itse.

Arviointi on myös
**opettajien
itsearviointin ja
oman työn
reflektoinnin ja
kehittämisen
väline.**

Kahdeksan kysymystä opettajan itsereflektiota varten

1. Mikä on oma käsitykseni oppimisesta? Mihin työssäni keskityn?
2. Miten jaan ja kehittelen ajatuksiani oppilaitten ja kollegojen kanssa?
3. Millaisen ajattelun ja oppimisen mallin itse annan opetustilanteissa?
4. Miten puhun oppimisesta?
5. Miten ohjaan ja annan palautetta?
6. Miten käyttämäni oppimisympäristö tukee ajattelua ja oppimista?
7. Tiedostanko odotukseni?
8. Miten ilmaisen odotuksiani oppilaille?

KIITOS!

Päivi Nilivaara

paivi.nilivaara@innoline.fi

 @PaiviNilivaara

 Päivi Nilivaara

 www.facebook.com/innolineoy/

